

საქართველო/საქართველოს ეროვნული
ბანკი

საქართველოს კომერციული ბანკების
სარეზოლუციო მზაობის პროექტი
(P171039)

გარემოსდაცვითი და სოციალური
ვალდებულებების გეგმა (გსვგ)

შეფასებისთვის მომზადებული პროექტი
მარტი 2026

გარემოსდაცვითი და სოციალური ვალდებულებების გეგმა

1. საქართველო (შემდგომში „მსესხებელი“) განხორციელებს საქართველოს კომერციული ბანკების სარეზოლუციო მზაობის პროექტს (შემდგომში „პროექტი“), საქართველოს ეროვნული ბანკის (სებ) მონაწილეობით, სესხის ხელშეკრულებაში (შემდგომში „ხელშეკრულება“) განსაზღვრული პირობების შესაბამისად. რეკონსტრუქციისა და განვითარების საერთაშორისო ბანკი (შემდგომში „ბანკი“) დათანხმდა პროექტის დაფინანსებას, როგორც ეს ხელშეკრულებაშია განსაზღვრული.
2. მსესხებელი უზრუნველყოფს, რომ პროექტი განხორციელდეს გარემოსდაცვითი და სოციალური სტანდარტების (გსს) და ამ გარემოსდაცვითი და სოციალური ვალდებულებების გეგმის (შემდგომში „გეგმა“) შესაბამისად, ბანკისთვის მისაღები ფორმით. გსვგ წარმოადგენს ხელშეკრულების განუყოფელ ნაწილს. თუ ამ გეგმაში-ში სხვაგვარად არ არის განსაზღვრული, ამ დოკუმენტში გამოყენებულ ტერმინებს აქვთ ხელშეკრულების მიხედვით მინიჭებული მნიშვნელობა.
3. ზემოაღნიშნული შეზღუდვის გარეშე, ეს გეგმა განსაზღვრავს არსებით ღონისძიებებსა და ქმედებებს, რომელთა განხორციელებასაც უზრუნველყოფს მსესხებელი ან უზრუნველყოფს მათი განხორციელების ორგანიზებას, მათ შორის, მათი შესრულების შესაბამის ვადებს; ინსტიტუციურ, საკადრო, ტრენინგის, მონიტორინგისა და ანგარიშგების მექანიზმებს; ასევე, საჩივრების მართვას. გეგმა ასევე განსაზღვრავს იმ გარემოსდაცვით და სოციალურ დოკუმენტებს, რომლებიც პროექტის ფარგლებში უნდა მომზადდეს ან განახლდეს, გაიმართოს კონსულტაციები, გამოქვეყნდეს და შესრულდეს გსს-ს შესაბამისად, ბანკისთვის მისაღები ფორმითა და შინაარსით. აღნიშნული გარემოსდაცვითი და სოციალური დოკუმენტები შეიძლება დროდადრო გადაიხედოს ბანკის წინასწარი წერილობითი თანხმობით. მითითებული ხელშეკრულების შესაბამისად, მსესხებელი უზრუნველყოფს საკმარისი ფინანსური რესურსების არსებობას გეგმის განხორციელების ხარჯების დასაფარად.
4. ბანკსა და მსესხებელს შორის შეთანხმების შესაბამისად, საჭიროების შემთხვევაში, ეს გეგმა დროდადრო გადაიხედება, რაც უზრუნველყოფს პროექტში ცვლილებების ადაპტირებულ მართვას, ასახავს გაუთვალისწინებელ გარემოებებს ან პროექტის შესრულებაზე რეაგირებას. ასეთ შემთხვევებში, ბანკი და მსესხებელი თანხმდებიან გეგმის განახლებაზე აღნიშნული ცვლილებების ასახვის მიზნით, ბანკსა და ხელშეკრულებაში მითითებულ მსესხებლის წარმომადგენელს შორის ხელმოწერილი წერილების გაცვლით გზით. მსესხებელი დაუყოვნებლივ გაასაჯაროებს განახლებულ გეგმას.
5. ქვემოთ მოცემული პუნქტი „განხორციელების მზაობის ინდიკატორები“ განსაზღვრავს იმ ქმედებებსა და ღონისძიებებს, რომელთა მონიტორინგიც განხორციელდება, რომ შეფასდეს პროექტის მზაობა დაიწყოს ამ გეგმის განხორციელება. მიუხედავად ამისა, ამ გეგმაში განსაზღვრული ყველა ქმედება და ღონისძიება განხორციელდება ქვემოთ მოცემულ ვადების სვეტში მითითებული პირობების შესაბამისად, მიუხედავად იმისა, ჩამოთვლილია თუ არა ისინი აღნიშნულ ქვეპუნქტში.

არსებითი ღონისძიებები და მოქმედებები		ვადა	პასუხისმგებელი უწყება
განხორციელების მექანიზმები და შესაძლებლობების გაძლიერება			
ა	<p>ორგანიზაციული სტრუქტურა</p> <p>სებ-ში განისაზღვროს კვალიფიციური პერსონალი და გამოიყოს შესაბამისი რესურსები პროექტის გარემოსდაცვითი, სოციალური, ჯანმრთელობისა და უსაფრთხოების (E&S) რისკებისა და ზემოქმედებების მართვაზე, გეგმის შესრულების მონიტორინგისა და ანგარიშგებაზე, ასევე შეასრულებს პროექტის გარემოსდაცვითი, სოციალური, ჯანმრთელობისა და უსაფრთხოების (ESHS) საკითხებზე საკოორდინაციო ფუნქციას</p>	ხელმოწერის თარიღიდან 60 დღის განმავლობაში და შემდგომში მისი შენარჩუნება პროექტის განხორციელების მთელი პერიოდის განმავლობაში.	სებ
ბ	<p>შესაძლებლობების გაძლიერების გეგმა/ღონისძიებები</p> <p>მომზადდეს და განხორციელდეს შემდეგი შესაძლებლობების გაძლიერების ღონისძიებები:</p> <ul style="list-style-type: none"> პროექტის განხორციელებასთან დაკავშირებულ ბანკის გარემოსდაცვით და სოციალურ მოთხოვნებზე, მათ შორის გეგმაზე, სებ-ის შესაბამისი თანამშრომლებისთვის ტრენინგის ჩატარება. პროექტთან და საჩივრების განხილვის მექანიზმთან დაკავშირებული შეკითხვების, საჩივრებისა და პრეტენზიების მართვის საკითხებზე სებ-ის შესაბამისი თანამშრომლებისა და კომერციული ბანკების ცნობიერების ამაღლება. 	ხელმოწერის თარიღიდან 60 დღის განმავლობაში და შემდგომში მისი შენარჩუნება პროექტის განხორციელების მთელი პერიოდის განმავლობაში.	სებ
მონიტორინგი და ანგარიშგება			
გ	<p>რეგულარული ანგარიშგება</p> <p>გეგმის განხორციელების შესახებ რეგულარული მონიტორინგის ანგარიშგების მომზადება და ბანკისთვის წარდგენა. ანგარიშგებები უნდა მოიცავდეს:</p> <ul style="list-style-type: none"> გეგმის ფარგლებში მოთხოვნილი გარემოსდაცვითი და სოციალური ღონისძიებების მომზადებისა და განხორციელების სტატუსი დაინტერესებულ მხარეების ჩართულობის აქტივობების შეჯამება, რომელიც განხორციელდა 10.5.-ის შესაბამისად საჩივრები, რომლებიც წამოდგენილია საჩივრების მართვის მექანიზმებში, საჩივრების რეესტრი და მათი მოგვარების/გადაწყვეტის პროგრესი „დ“ სექციაში მოცემული ქმედების ფარგლებში დაფიქსირებული ინციდენტებისა და უბედური შემთხვევების რაოდენობა და მათი მოგვარების/გადაწყვეტის სტატუსი 	ხელმოწერის თარიღიდან, პროექტის განხორციელების მთელი პერიოდის განმავლობაში, ნახევარწლიურად და პროექტის ანგარიშგების ფარგლებში	სებ

არსებითი დონის ძიებები და მოქმედებები	ვადა	პასუხისმგებელი უწყება
<p>დ ინციდენტები და უბედური შემთხვევები</p> <p>ბანკს უნდა ეცნობოს პროექტთან დაკავშირებული ნებისმიერი ინციდენტის ან უბედური შემთხვევის შესახებ, რომელიც იწვევს ან შესაძლოა გამოიწვიოს მნიშვნელოვანი უარყოფითი გავლენა გარემოზე, დაზარალებულ თემებზე, საზოგადოებაზე ან მუშაკებზე, მათ შორის, ისეთი შემთხვევები, რომლებიც იწვევს მუშაკების ან საზოგადოების წევრების სიკვდილს ან სერიოზულ დაზიანებას; ძალადობის, დისკრიმინაციის ან პროტესტის აქტები; კულტურული მემკვიდრეობის ან ბიომრავალფეროვნების რესურსებზე გაუთვალისწინებელი ზემოქმედება; გარემოს დაბინძურება; კაშხლის მწყობრიდან გამოსვლა; იძულებითი ან ბავშვთა შრომა; იძულებითი გამოსახლება; სექსუალური ექსპლუატაციის ან ძალადობის (SEA) ან სექსუალური შევიწროების (SH) ბრალდებები; ან დაავადებების გავრცელება.</p> <p>უზრუნველყოფილ იქნეს ინციდენტის ან უბედური შემთხვევის შესაბამისი განხილვა მისი უშუალო, საფუძვლიანი და ძირეული მიზეზების დასადგენად. მომზადდეს, ბანკთან შეთანხმდეს და განხორციელდეს მაკორექტირებელი ქმედებების გეგმა, რომელიც განსაზღვრავს იმ დონის ძიებებსა და ქმედებებს, რომლებიც უნდა გატარდეს ინციდენტის ან უბედური შემთხვევის აღმოსაფხვრელად და მისი განმეორების თავიდან ასაცილებლად.</p>	<p>ბანკს ეცნობოს ინციდენტის ან უბედური შემთხვევის შესახებ ინფორმაციის მიღებიდან არაუგვიანეს 24 საათისა.</p> <p>ბანკს წარედგინოს განხილვის ანგარიში და მაკორექტირებელი ქმედებების გეგმა საწყისი შეტყობინების წარდგენიდან არაუგვიანეს 10 დღის ვადაში, თუ ბანკთან წერილობით განსხვავებული ვადა არ არის შეთანხმებული.</p>	<p>სებ</p>
გს 1: გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკებისა და ზემოქმედებების შეფასება და მართვა		
<p>1.1 გარემოსდაცვითი და სოციალური შეფასება და/ან გეგმები</p> <p>შეფასდეს რეზოლუციის პროცესში მყოფი კომერციული ბანკის გარემოსდაცვითი და სოციალური შესაბამისობის სტატუსი, მათ შორის, რამდენად იცავდა აღნიშნული კომერციული ბანკი რეზოლუციის პროცესში სებ-ის მდგრადი დაფინანსების სახელმძღვანელოში განსაზღვრული აკრძალული საქმიანობების სიის მოთხოვნას და ხარვეზების არსებობის შემთხვევაში, რეზოლუციის პროცესში, მოეთხოვოს დროებით ბანკს ან რეკომენდაცია მიეცეს რესტრუქტურისებულ ბანკს, უზრუნველყოს შესაბამისობა მოქმედ გარემოსდაცვით და სოციალურ კანონმდებლობასთან და/ან აკრძალული საქმიანობების სიასთან, როგორც ბანკის რესტრუქტურისაციის გეგმის ან დროებითი ბანკის ბაზრიდან გასვლის სტრატეგიის ნაწილი.</p>	<p>შესაბამისობის სტატუსი შეფასდეს ბანკის რესტრუქტურისაციის გეგმის მომზადების ფარგლებში; ხოლო მაკორექტირებელი ქმედებები განხორციელდეს ბანკის რესტრუქტურისაციის გეგმის განხორციელების პროცესში.</p>	<p>სებ</p>
<p>1.2 მსესხებლის გარემოსდაცვითი და სოციალური ჩარჩოს გამოყენება</p> <p>კონტროლი, რომ პროექტის გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკებისა და ზემოქმედების შეფასება და მართვა შეესაბამება ამ გეგმის და მსესხებლის გარემოსდაცვით და სოციალურ ჩარჩოს, რომელიც, მათ შორის, მოიცავს ქვეყნის შესაბამის პოლიტიკის ჩარჩოს, სამართლებრივ და ინსტიტუციურ ჩარჩოს, მათ შორის, ეროვნულ, უწყებრივ ან ადგილობრივ ინსტიტუტებს, აგრეთვე მოქმედ კანონებს, რეგულაციებს, პროცედურებს და განხორციელების შესაძლებლობებს.</p>	<p>პროექტის განხორციელების მთელი პერიოდის განმავლობაში.</p>	<p>სებ</p>

არსებითი ღონისძიებები და მოქმედებები	ვადა	პასუხისმგებელი უწყება
<p>ბანკს დაუყოვნებლივ ეცნობოს მსესხებლის გარემოსდაცვით და სოციალურ ჩარჩოში ნებისმიერი ცვლილების შესახებ, რომელიც არსებითად უარყოფითად შეიძლება აისახოს მსესხებლის უნარზე, მართოს პროექტის გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკები და ზემოქმედებები გსს-ებთან შესაბამისობაში, ასევე იმ დაუყოვნებელი ან დაგეგმილი ღონისძიებების შესახებ, რომლებიც მიმართულია აღნიშნული ცვლილებებისა და მათგან გამომდინარე პოტენციური რისკებისა და ზემოქმედებების აღმოსაფხვრელად. თუ ბანკის შეფასებით ასეთი ცვლილებები უარყოფითად აისახება პროექტის გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკების მართვის შესაბამის ასპექტებზე, მსესხებელი დაეთანხმება იმ ღონისძიებებისა და ქმედებების განხორციელებას, რომლებიც ბანკისთვის მისაღები იქნება. გეგმა განაზღვრავს აღნიშნული შეთანხმებული ქმედებების ასახვის მიზნით.</p>	<p>ბანკს დაუყოვნებლივ ეცნობოს მსესხებლის გარემოსდაცვით და სოციალურ ჩარჩოში ცვლილების შესახებ ინფორმაციის მიღებისთანავე. შემდგომი ქმედებები, თუ ეს მოთხოვნილი იქნება ბანკის მიერ, აისახება განაზღვრულ გეგმაში, ამ გეგმის საწყისი ნაწილის მე-4 პუნქტში მითითებულის შესაბამისად.</p>	
გსს 2: სამუშაო პირობები		
<p>2.1 სამუშაოს მართვის პროცედურები უზრუნველყოფილ იქნას, რომ პროექტის თანამშრომლების შრომის მართვა და სამუშაო პირობები შეესაბამებოდეს ამ გეგმას და მსესხებლის შრომით ჩარჩოს, რომელიც მოიცავს, მათ შორის, ქვეყნის შესაბამის პოლიტიკურ, სამართლებრივ და ინსტიტუციურ ჩარჩოს, მათ შორის ეროვნულ, სექტორულ და ადგილობრივ განმახორციელებელ ინსტიტუციებს, აგრეთვე მოქმედ კანონებს, რეგულაციებსა და პროცედურებს, როგორცაა საქართველოს შრომის კოდექსი (2025), საქართველოს ეროვნული ბანკის შინაგანაწესი (2024), მისი ეთიკის კოდექსი (2018) და თანამშრომელთა საჩივრების მექანიზმი და მისი განხორციელების შესაძლებლობები.</p> <p>უზრუნველყოფილ იქნას, რომ მსესხებლის შრომითი ჩარჩო დარჩეს გსს 2-თან შესაბამისობაში და ბანკს დაუყოვნებლივ ეცნობოს ნებისმიერი ცვლილების შესახებ, რომელიც შეიძლება გავლენას ახდენდეს მსესხებლის უნარზე, მართოს პროექტის შრომითი რისკები და ზემოქმედებები გსს 2-ის შესაბამისად, ასევე იმ დაუყოვნებელი ან დაგეგმილი ღონისძიებების შესახებ, რომლებიც მიმართულია აღნიშნული ცვლილებებისა და მათგან გამომდინარე პოტენციური რისკებისა და ზემოქმედებების აღმოსაფხვრელად. თუ ბანკის შეფასებით ასეთი ცვლილებები უარყოფითად აისახება პროექტის გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკების მართვის შესაბამის ასპექტებზე, მსესხებელი დაეთანხმება იმ ღონისძიებებისა და ქმედებების განხორციელებას, რომლებიც ბანკისთვის მისაღები იქნება. გეგმა განაზღვრავს აღნიშნული შეთანხმებული ქმედებების ასახვის მიზნით.</p>	<p>პროექტის განხორციელების მთელი პერიოდის განმავლობაში.</p> <p>ბანკს დაუყოვნებლივ ეცნობოს მსესხებლის გარემოსდაცვით და სოციალურ ჩარჩოში ცვლილების შესახებ ინფორმაციის მიღებისთანავე. ბანკის მოთხოვნის შემთხვევაში, შემდგომი ქმედებები აისახოს განაზღვრულ გეგმაში, ამ გეგმის საწყისი ნაწილის მე-4 პუნქტში მითითებულის შესაბამისად.</p>	<p>სებ</p>

არსებითი დონის ძიებები და მოქმედებები		ვადა	პასუხისმგებელი უწყება
	იმ შემთხვევაში, როდესაც მოსალოდნელია თანამშრომლების გათავისუფლება, რეზოლუციის რეჟიმში მყოფი კომერციული ბანკები ან დროებითი ბანკები იხელმძღვანელებენ საქართველოს შრომის კოდექსით, მათ შორის დისკრიმინაციის აკრძალვის, სამართლიანობის, სპეციალური დაცვის, შრომითი ურთიერთობის შეწყვეტის სამართლებრივი საფუძვლებისა და წერილობითი შეტყობინების ვალდებულების დებულებებით.		
გსს 3: რესურსების ეფექტიანობა და დაბინძურების პრევენცია და მართვა			
3.1	ამ ეტაპზე არ არის რელევანტური		
გსს 4: საზოგადოებრივი ჯანმრთელობა და უსაფრთხოება			
4.1	ამ ეტაპზე არ არის რელევანტური		
გსს 5: მიწის შეძენა, მიწის გამოყენებაზე შეზღუდვები და იძულებითი გადაადგილება			
5.1	ამ ეტაპზე არ არის რელევანტური		
გსს 6: მკვიდრი ხალხი / სუბსაპარულ აფრიკაში ისტორიულად მომსახურების წვდომაზე შეზღუდული ტრადიციული ადგილობრივი საზოგადოება			
6.1	ამ ეტაპზე არ არის რელევანტური		
გსს 7: მკვიდრი ხალხი / სუბსაპარულ აფრიკაში ისტორიულად მომსახურების წვდომაზე შეზღუდული ტრადიციული ადგილობრივი საზოგადოება			
7.1	ამ ეტაპზე არ არის რელევანტური		
გსს 8: კულტურული მემკვიდრეობა			
8.1	ამ ეტაპზე არ არის რელევანტური		

არსებითი დონის ძიებები და მოქმედებები		ვადა	პასუხისმგებელი უწყება
გსს 9: ფინანსური შუამავლები [ეს სტანდარტი ვრცელდება მხოლოდ იმ პროექტებზე, რომლებიც მოიცავს ფინანსურ შუამავლებს (FIs).]			
9.1	ამ ეტაპზე არ არის რელევანტური		
გსს 10: დაინტერესებულ მხარეთა ჩართულობა და ინფორმაციის გამჟღავნება			
10.1	დაინტერესებული მხარეების ჩართულობის აქტივობების ანგარიშგება გსს 10-ის შესაბამისად, რეგულარული ანგარიშების ფარგლებში, საჭიროებისამებრ დოკუმენტირდეს და წარდგენილ იქნას დაინტერესებული მხარეების ჩართულობისთვის განხორციელებული აქტივობები, მათ შორის: (i) დაინტერესებულ მხარეთა იდენტიფიცირება და/ან მეპინგეი; (ii) გავრცელებული ინფორმაცია; (iii) კონსულტაციების და გამოყენებული მონაწილეობის მექანიზმების აღწერა და ჩატარებული შეხვედრების ჩანაწერები; (iv) მიღებული უკუკავშირი და მასზე გაცემული პასუხები; და (v) ღონისძიებები იმ დაინტერესებული მხარეების ჩასართავად, რომლებიც თავიანთი განსაკუთრებული გარემოებების გამო შეიძლება იყვნენ დაუცველ ან არასახარბიელო მდგომარეობაში.	პროექტის განხორციელების განმავლობაში ნახევარწლიურად.	სებ
10.2	დაინტერესებულ მხარეებთან კონსულტაციები დაინტერესებულ მხარეებთან კონსულტაციები კულტურულად შესაბამისი ფორმით, რომელიც თავისუფალია მანიპულაციის, ჩარევის, იძულების, დისკრიმინაციისა და დამინებისგან.	პროექტის განხორციელების მთელი პერიოდის განმავლობაში.	სებ
10.3	კომუნიკაციის სტრატეგია სებ-ის რეზოლუციის კომუნიკაციის სტრატეგიის შემუშავება, რომელიც მოიცავს ისეთ საკითხებს, როგორცაა მმართველობა, როლები და გადაწყვეტილებების ხეები (decision trees), წინასწარ დამტკიცებული შაბლონები და სხვადასხვა რეზოლუციის სცენარისთვის გამზადებული ზოგადი შეტყობინებები, რომლებიც შესაძლოა გამოყენებულ იქნეს როგორც ტრადიციულ მედიაში, ასევე სოციალურ მედიაში დეზინფორმაციის საწინააღმდეგოდ, მოწყვლადი ჯგუფებისთვის ხელმისაწვდომობის და პლატფორმებს შორის ერთგვაროვნებასა და თანმიმდევრულობის უზრუნველსაყოფად.	ხელმოწერის თარიღიდან 360 დღის განმავლობაში და შემდგომში პროექტის განხორციელების მთელი პერიოდის განმავლობაში.	სებ
10.4	კომერციული ბანკების კომუნიკაციის სახელმძღვანელოები კომერციულმა ბანკებმა, რომელთათვისაც მზადდება რეზოლუციის გეგმები, რეზოლუციის გეგმის მომზადების ჩარჩოს ფარგლებში წარმოადგინონ და მუდმივად განაახლონ პრაქტიკულად გამოყენებადი საკომუნიკაციო მასალები, რომლებიც განმარტავს იმ ძირითად ელემენტებს, თუ როგორ განახორციელებდნენ ისინი კომუნიკაციას რეზოლუციის რეჟიმში შესაბამის დაინტერესებულ ჯგუფებთან, მათ შორის, დეპოზიტარებთან, მოწყვლად ჯგუფებთან, ინვესტორებთან, კრიტიკული სერვისების მომწოდებლებთან და მედიასთან.	ხელმოწერის თარიღიდან 2 წლის განმავლობაში და შემდგომში პროექტის განხორციელების მთელი პერიოდის განმავლობაში.	სებ

არსებითი დონის ძიებები და მოქმედებები		ვადა	პასუხისმგებელი უწყება
10.5	სებ-ის ვებგვერდის გაძლიერება კომერციული ბანკის რეზოლუციის მიმართულებით დაინტერესებულ მხარეებს მიეწოდოთ ინფორმაცია პროექტის გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკებისა და ზემოქმედებების შესახებ დროულად, გასაგებ, ხელმისაწვდომ და შესაბამის ფორმატში. ამ მიზნით, განახლდეს და გაფართოვდეს სებ-ის საჯარო ვებგვერდები კომერციული ბანკების რეზოლუციის საკითხებზე ხელმისაწვდომისა და გამჭვირვალობის გაუმჯობესების მიზნით, მათ შორის, მკაფიოდ სტრუქტურირებული ხშირად დასმული კითხვების (FAQ) განყოფილების ჩათვლით.	ხელმოწერის თარიღიდან 180 დღის განმავლობაში და შემდგომში პროექტის განხორციელების მთელი პერიოდის განმავლობაში.	სებ
10.6	მიზნობრივი კომუნიკაცია სოციალურ მედიაში შემუშავდეს მსუბუქი და პროაქტიული მიდგომა სოციალურ მედიაში, რომელიც მიზნად ისახავს მოკლე განმარტებითი კონტენტის გავრცელებას და საზოგადოებისთვის კომერციული ბანკების რეზოლუციის შესახებ ვებგვერდზე განთავსებულ ხშირად დასმულ კითხვებზე (FAQ) გადამისამართებას, დეკოზიტართა დაცვისა და კრიზისების მართვის მექანიზმების მიმართ ნდობის გაძლიერებისთვის.	ხელმოწერის თარიღიდან 180 დღის განმავლობაში და შემდგომში პროექტის განხორციელების მთელი პერიოდის განმავლობაში.	სებ
10.7	პროექტის საჩივრების მართვის მექანიზმი შენარჩუნდეს და მოქმედებდეს ხელმისაწვდომი საჩივრების მექანიზმი, რომელიც უზრუნველყოფს პროექტთან დაკავშირებული საკითხებისა და საჩივრების მიღებას და მათი მოგვარების ხელშეწყობას დროულად და ეფექტურად, გამჭვირვალე და კულტურულად შესაბამისი ფორმით, რომელიც ადვილად ხელმისაწვდომია პროექტით დაზარალებული ყველა მხარისთვის, ყოველგვარი საფასურის გარეშე, მათ შორის ანონიმურად წარდგენილი საჩივრებისთვის, რომელიც შესაბამისი იქნება გსს 10-ის მოთხოვნებთან.	პროექტის განხორციელების მთელი პერიოდის განმავლობაში.	სებ
განხორციელების მზაობის ინდიკატორები			
ქვემოთ ჩამოთვლილი ქმედებები წარმოადგენს განხორციელების მზაობის ინდიკატორებს: - სებ-ში განისაზღვროს კვალიფიციური თანამშრომლები, რომელიც პასუხისმგებელი იქნება პროექტის გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკებისა და ზემოქმედებების მართვაზე.			